

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U001744

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 01-05-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Струганець Павло Борисович

2. Pavlo Struhanets

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7066-1523

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 035

Назва наукової спеціальності: Філологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 035 Філологія

Дата захисту: 27-06-2024

Спеціальність за освітою: Середня освіта (Українська мова і література)

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): 5474

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, буд. 2, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, буд. 2, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 16, 19, 19.41, 19.45

Тема дисертації:

1. Футбольний телерепортаж: типологія лексичних номінацій і текстових структур
2. Football Reporting: Typology of Lexical Nominations and Text Structures

Реферат:

1. Дисертаційну роботу присвячено інтегральному аналізу прямого футбольного репортажу на основі типологізації різнорівневих мовних засобів – лексичних номінацій і текстових структур. Об'єкт дослідження – усне спонтанне мовлення футбольного телерепортажу. Предмет дослідження – структурно-системні, семантико-стилістичні і комунікативно-прагматичні ознаки лексичних номінацій і текстових структур у прямому футбольному телерепортажі. Джерельною базою дослідження слугують репортажі українською мовою на телеканалах «MEGOGO Футбол Перший», «Футбол 1», «Футбол 2», «Суспільне Київ», «Setanta Sports» і телеканалі телерадіокомпанії «Україна» під час трансляції футбольних матчів. Наукова новизна роботи полягає в тому, що вперше в українському мовознавстві вмотивовано необхідність аналізу прямого футбольного телерепортажу як різновиду усного спонтанного мовлення, оскільки мовна ситуація в державі залежить від якості функціонування мови в усіх сферах суспільної діяльності, зокрема й у спортивній;

здійснено інтегральне дослідження мови прямого футбольного телерепортажу на помежовій зоні лінгвістики тексту, лексикології, термінознавства, граматики, лінгвостилістики, медіалінгвістики, прагматики; реалізовано авторський алгоритм типологізації лексичних номінацій, домінантних у прямому футбольному репортажі; схарактеризовано типи текстових структур в їх кореляції з диференційними семантичними, комунікативними і прагматичними ознаками масмедійного тексту, висвітлено стилістичний потенціал лексичних номінацій і текстових структур як експлікантів образності. Теоретичне значення дисертації засвідчують сформульовані засади різнорівневого дослідження футбольного телерепортажу, що поєднує структурно-системний, семантико-стилістичний і комунікативно-прагматичний підходи до аналізу мовних засобів. Авторські висновки й узагальнення поглиблюють знання про специфіку усного спортивного медійного дискурсу; стануть підґрунтям для подальшого аналізу усного українського мовлення на основі комплексу лексичних номінацій і текстових структур, сприятимуть вирішенню теоретичних питань лінгвістики тексту, лінгвостилістики та прагмалінгвістики. Практична цінність роботи полягає в тому, що зібраний матеріал можна буде використати для поповнення загальномовних словників, укладання словника футбольної лексики, уточнення критеріїв соціонормативної оцінки мови футболу. Матеріали роботи зможуть бути застосовані в лінгводидактиці: у підготовці журналістів, у викладанні лексикології, синтаксису, стилістики, лінгвістики тексту на факультетах філології і журналістики закладів вищої освіти. Результати дослідження. Студіювання футбольного телерепортажу як тексту шляхом міжрівневого аналізу мовних явищ опирається на два типи ключових мовних одиниць: лексичні номінації і текстові структури. До домінантних лексичних номінацій віднесено футбольні терміни, лексику з семою «дія», емоційну лексику, питомі та іншомовні лексичні ресурси, фразеологізми, субстандартну лексику. Лексичні номінації в телерепортажі сприяють водночас чіткому та образному викладові, орієнтованому на швидке сприймання інформації про футбольний матч. У результаті аналізу розглянуто текстові структури як експліканти ознак тексту через систему текстових категорій. Проаналізовано текстові категорії із одиницями нижчої ієрархії в трьох вимірах: у площині семантики – текстові категорії інформативності (підкатегорії концептуальності, фактуальності, імпліцитності), континууму подій (простору і часу), дискретності та зв'язності; у ракурсі комунікативності – текстові категорії антропоцентричності (підкатегорії адресантності та адресатності) і діалогічності (підкатегорії інтерактивності, інтертекстуальності); на рівні прагматики – текстову категорію модальності (підкатегорії референційності, оцінки, експресивності). Унаслідок кореляція текстових категорій слугує текстоконститутивним чинником. Функційний потенціал образних мовних засобів (метафор, епітетів, порівнянь) детермінований конкретним прагматичним спрямуванням кожної ситуації під час футбольного матчу. У репортажі як тексті відбуваються процеси переходу від узуальних значень до okazіональних, що творять нові комунікативні смисли, які сприймає глядацька аудиторія. Ключові слова: українська мова, репортаж, масмедіа, лексика, лексична номінація, термінологія, футбольні терміни, текст, текстова категорія, текстові структури, фразеологізм, запозичення, оцінна та емоційно-експресивна лексика, образність, мовні засоби.

2. The dissertation is devoted to the integral analysis of live football reporting based on the typology of different language means – lexical nominations and text structures. The object of the research is oral spontaneous broadcast of a football TV reporting. The subject of the research is the structural-systemic, semantic-stylistic and communicative-pragmatic characteristics of lexical nominations and text structures in live football television reporting. The source base of the study is reports in the Ukrainian language on the TV channels "MEGOGO Football First", "Football 1", "Football 2", "Public Kyiv", "Setanta Sports" and the TV channel of the TV and radio company "Ukraine" during the live reporting of football matches. The scientific novelty of the work lies in the fact that, for the first time in Ukrainian linguistics, the need to analyze a live football TV reporting as a type of oral spontaneous speech is motivated, since the language situation in the state depends on the quality of language functioning in all spheres of social activity, in particular, in sports; an integral study of the language of live football TV reporting was carried out in the border area of text linguistics, lexicology, terminology, grammar, linguistic stylistics, media linguistics, and pragmatics; the author's algorithm for the typology of lexical nominations dominant in live football reporting has been implemented; the types of text structures are characterized in their

correlation with differential semantic, communicative and pragmatic features of the mass media text, the stylistic potential of lexical nominations and text structures as explicants of imagery is highlighted. The theoretical value of the dissertation is evidenced by the formulated principles of multi-level research of football television reporting, which combines structural-systemic, semantic-stylistic and communicative-pragmatic approaches to the analysis of linguistic means. The author's conclusions and generalizations deepen knowledge about the specifics of oral sports media discourse; will become the basis for further analysis of spoken Ukrainian speech based on a complex of lexical nominations and text structures, will contribute to solving theoretical questions of text linguistics, linguistic stylistics and pragmatolinguistics. The practical value of the work lies in the fact that the collected material can be used to replenish common language dictionaries, compile a dictionary of football vocabulary, clarify the criteria for socio-normative assessment of the language of football. The materials of the work can be applied in linguistic didactics: in the training of journalists, in the teaching of lexicology, syntax, stylistics, text linguistics at the faculties of philology and journalism of higher education institutions. Research results. The study of the football television reporting as a text through cross-level analysis of linguistic phenomena is based on two types of key linguistic units: lexical nominations and text structures. Dominant lexical nominations include football terms, vocabulary with the word "action", emotional vocabulary, native and foreign lexical resources, phraseological units, substandard vocabulary. Lexical nominations in the TV reporting contribute to a clear and imaginative presentation, aimed at quick perception of information about a football match. As a result of the analysis, text structures were considered as explicants of text features through a system of text categories. Text categories with units of a lower hierarchy were analyzed in three dimensions: in the plane of semantics – text categories of informativeness (subcategories of conceptuality, factuality, implicitness), continuum of events (space and time), discreteness and connectivity; in the perspective of communicativeness – textual categories of anthropocentricity (subcategories of addressability and addressability) and dialogicity (subcategories of interactivity, intertextuality); at the level of pragmatics – the text category of modality (subcategories of referentiality, evaluation, expressiveness). As a result, the correlation of text categories serves as a text-constitutive factor. The functional potential of figurative language means (metaphorical constructions, epithets, comparisons) is determined by the specific pragmatic orientation of each situation during a football match. It is in the reporting as a text that processes of transition from usual meanings to occasional ones occur, which create new communicative meanings that are perceived by the viewing audience. Keywords: Ukrainian language, reporting, mass media, lexicon, lexical nomination, terminology, football terms, text, text category, text structures, phraseology, borrowing, evaluative and emotionally expressive lexicon, imagery, linguistic means.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Струганець П. Б. Типологія лексичних номінацій у футбольному телерепортажі. Закарпатські філологічні студії. 2023. Вип. 29. Т. 2. С. 74-78.
- Струганець П. Б. Спектр текстових категорій у футбольному телерепортажі. Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»): журнал. 2023. № 12 (18). С. 243-253.
- Струганець П. Б. Порівняння у прямому футбольному репортажі. Наукові записки. Серія: Філологічні науки. Вип. 4 (207). Кропивницький: Видавничий дім «Гельветика», 2023. С. 267-271.

- Struhanets P. Text in the modern paradigm of scientific knowledge: categorization and pragmatics. Scientific Journal of Polonia University. 2023. 58 (3). S. 195-201.
- Струганець П. Метафора у футбольному телерепортажі. Проблеми гуманітарних наук: зб. наук. праць. Серія «Філологія». Дрогобич: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 2019. Вип. 44. С. 92-102.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вільчинська Тетяна Пилипівна
2. Tatiana P. Vilchynskyy

Кваліфікація: д.філол.н., професор, 10.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, буд. 2, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Єщенко Тетяна Анатоліївна
2. Тетяна А. Єщенко

Кваліфікація: к.філол.н., доц., 10.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3624-5072

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького

Код за ЄДРПОУ: 02010793

Місцезнаходження: вул. Пекарська, буд. 69, Львів, 79010, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Костусьяк Наталія Миколаївна

2. Natalia M. Kostusyak

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9795-6038

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Косович Ольга Василівна

2. Olga Kosovych

Кваліфікація: д.філол.н., професор, 10.02.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1651-9769

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, буд. 2, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бабій Ірина Михайлівна

2. Iryna Babii

Кваліфікація: к.філол.н., доц., 10.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1568-7920

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, буд. 2, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Поплавська Наталія Миколаївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Поплавська Наталія Миколаївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Любінецька Марія Ігорівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна